

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 круна по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Преглава се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

Преглава се шаље поштом, само у непосредно администрацији „Глас Црногора“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вољу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.

Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За оглаше плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за писара доњо-кучке капетаније Радоњу Н. Прелевића, писара горњо-кучке капетаније, по потреби службе; и

за писара горњо-кучке капетаније Ђура Рашовића.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. августа 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за писара граховске капетаније Сима Ђ. Вукаловића; и

за писара команско-загарачке капетаније Николу П. Пејовића, бив. капетанског писара.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. августа 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог заступника Нашег Министра Финансија и Грађевина, Нашег Министра Правде и заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. Закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се заступнику Министра Финансија и Грађевина, Министру Правде и заступнику Министра Просвјете и Црквенијех Послова, да може из партије 188 — кредит за недовољно предвиђене расходе — буџета за 1909. г. издати заступнику Министра Просвјете и Црквенијех Послова пернера 540 — пет стотина четрдесет — ради повећања кредита у партији 182. буџета за 1909. г.

Заступник Нашег Министра Финансија и Грађевина, Наш Министар Правде и заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. августа 1909.

НИКОЛА с. р.

Заступник
Министра Финансија и Грађевина,
Министар Правде и
Заступник Министра
Просвјете и Цркв. Послова,
Д-р. С. Дрљевић с. р.

ПРАВИЛА

О

руковању, употреби и чувању динамита и других распрсквајућих материја.

Да би се очувала лична и имовна безбједност појединих грађана у земљи, нашао сам за потребно, а на основу чл. 9. тач. г. зак. о Књажевској влади, да проишем правила о држању, продавању, транспортирању и употреби распрсквајућих материја.

Распрсквајуће материје, на које се ова правила односе, јесу: све врсте праха; нитроглицерин и препарати од њега, нарочито динамит и желатин; нитроцелу-

лоза, нарочито распрсквајући памук, смјеше од живе и сребра и од њих направљени препарати. Осим ових распрсквајућих материја, разумију се још и ове: сваковрсна муниција, ватрометни предмети и припаљачи.

I.

Трговање са распрсквајућим средствима

§ 1. Нитроглицерински препарати могу се продавати само у добром стању, а оне, који су почели испуштати нитроглицеринске препарате, забрањено је продавати. Ови се могу лако познати по јако ударајућем и оштром задаху и по мрко-црвенкастој пари, коју онда из себе испуштају. — Ове покварене препарате, који лако експлодирају, треба на отвореном мјесту, дакле од саобраћаја и кућа, у присуству полицијске власти, врло предострожно изгорети.

На свакој патрони динамитској, која мора бити од пергамент хартије, мора стојати читко написано „Динамит“, квалитет истога и фирма фабрике.

§ 2. Распрсквајуће материје, ма које врсте биле, најстрожије је забрањено продавати лицима испод 17. година.

§ 3. Прах и његова муниција, ватрометни предмети и припаљачи могу се до 1/2 килограма продавати и без одобрења полицијске власти лицима, која продавац добро познаје и за које је увјерен, да од ових предмета неће чинити злоупотребу. Ако ли их он не познаје, онда купац мора узети одобрење од полицијске власти, да му се горњи предмети могу продати. За куповање ма колике количине динамита, распрсквајућег памука, живе и сребра и од њих направљених препарата, потребно је у сваком случају одобрење полицијске власти.

§ 4. Фабриканти и у опште продавци динамита морају водити књиге, у којима ће бити тачно назначено: име и презиме, занимање и мјесто пребивања купца, количина и каквоћа купљених предмета, вријеме куповине и продаје, број и датум полицијског одобрења. Текући број продаја из ових књига удариће се на полеђини полицијског одобрења, које ће фабрикант или продавац чувати. Све проданице, магацини и уопште сви локали, гдје има распрсквајућих материја, могу у свако доба прегледати полицијске власти.

II.

Паковање и распакивање распрсквајућих материја.

§ 5. Распрсквајуће материје морају бити чврсто и пажљиво спаковане у сандуке или бачве, бачве и сандуци морају бити врло добро састављени и стегнути. Обручи и стеге не смију бити од гвозђа. Прах се може спаковати и у металне (само не у гвоздене) судове, но прије него што прах у бачве или сандуке дође, мора се сасути, и то: зрнаст прах у кућелне, а прашина у кожне вреће, па били судови дрвени или метални.

Динамитски фишеци морају бити умотани у пергамент хартију и састављени у свежње од 25 кгр. и хартијом обвијени. Фишеци од распрсквајућег памука морају бити још премазани једним слојем парафина. Динамитске фишеке и распрсквајући памук забрањено је паковати у један исти суд са капсулама и припаљачима. На судовима мора бити јасно написано: каква је распрсквајућа материја унутра, а за динамит још и квалитет, фирма фабрике из које је динамит, као и упуство, како треба суд отворити. Паковање и распакивање мора се вршити са највећом предострожношћу, без имало потреса. Забрањено је према ватри, свијећи или лампи вршити паковање и распакивање, тако исто забрањено је при овим пословима пушити. Забрањено је служити се другим маљцем сем дрвеним.

Капсуле је забрањено паковати друкчије, но у кутијама или сандуцима и то помијешане са струготинама, сијеном или сламом.

III.

Пријенос распрсквајућих материја

§ 6. Забрањује се пријенос: нитроглицерина, смјеса од нитроглицерина са другим распрсквајућих материјама, и других распрсквајућих смјеса, које хлор кисјеле

и пикрино-кисјеле соли садржавају; распрсквајуће живе, распрсквајућег сребра и од њих направљених препарата.

За пријенос је слободно употребити оригинална фабрична паковања. Но, ако продавац докаже, да је вјешт паковању, може се пријенос дозволити и с његовим паковањем.

На кола или коње забрањено јетоварити више од 70% од оног товара, кога они обично носе и то на добрим путовима, а на рђавим само 50%.

§ 7. Распрсквајуће материје на колима, на којима се људи возе, забрањује се преносити.

§ 8. Товарење распрсквајућих материја, нарочито динамита и капсула, мора се вршити са највећом предострожношћу и без и најмањих потреса. С тога је забрањено судове са распрсквајућим материјама бацати, претресати и котрљати. — Тако исто забрањује сетоварити динамит на другом мјесту, осим поред фабрике или стоваришта, и само полицијска власт може дозволити да друкчије буде; али се при томе има најтачније извршити све оно, што она буде нашла за сходно да нареди.

§ 9. Судови морају тако чврсто на колима сложени бити, да се не могу помицати, котрљати, ударати једно о друго и о кола претурати. Бачве се не смију на данцима држати него на дуге положити. Између појединих бачва или сандука, или између ових и кола, биће уметнуте сламљаче или пустине, њебад. За утврђење свега овога забрањено је употребљавати метале.

§ 10. Распрсквајуће материје забрањено јетоварити на једна иста кола или кола са капсулама, са препаратима запаљивим или другим каквим лако запалитим или распрсквајућим памук заједно товарити са прахом, муницијом од праха, ватрометним тијелима и припаљачима.

§ 11. Кола, која возе распрсквајуће материјале, морају бити *покривена*, и *носити истакнуту црну заставу*, која ће се из далеко моћи видјети. На средини заставе стојаће једно бијело Б. — За утврђавање кола забрањено је употребљавати други, само дрвени подупирач. *Ако се транспорт врши коњима, онда ће црне заставе носити вођа првог и пошљедњег коња.*

§ 12. За свако пошњавање распрсквајућих материја, прије но што се отпочне експедиција, пошљач мора имати писмено одобрење полицијске власти. У њему ће бити тачно назначено: мјесто, гдје се шаље, име и занимање онога коме се шаље, количина и каквоћа пошњавања, а уз то најтачније обиљежен пут, којим ће ово пошњавање ићи. Осим тога извјестиће се о томе и дотична полицијска власт у чију област спада оно мјесто, у које се распрсквајуће материје шиљу.

§ 13. Ватра се не смије ложити ни отворена свјетлост држати, ни пушити до на 300. метара од кола или коња, који носе распрсквајућа средства.

§ 14. Кола или коњи са распрсквајућим средствима морају ићи ходом, а тако исто кола и коњаници, који поред њих пролазе. Ако се транспорт распрсквајућег материјала састоји из више кола, онда она морају 50. метара једна од других удаљена бити, а коњи 15. метара. Сваки коњ мора имати свога вођу, који ће га увјек водити.

§ 15. Забрањено је остављати кола или коње натоварене са распрсквајућим материјама за вријеме путовања и за вријеме стајања без чувара. Забрањено је са њима стати пред радионице, куће, јавне грађевине и у опште пред зграде, гдје људи бораве на ближе од 150. метара, ако носе барут; а 400. метара, ако носе динамит. Ако задржање треба да траје дуже од пола часа, има се о томе извјестити дотична полицијска власт, како би учинила предохране, које она за нужно нађе.

§ 16. Забрањено је кола или коње са распрсквајућим материјама примаћи ближе од 300. метара наложеним локомотивама или жељезничким влаковима. Ако пут иде уз жељезнички, а саобраћај је тако јак, влакови тако чести, да је ово немогуће извршити, онда се мора жељезничкој власти најближе станице јави-

ти, кад ће транспорт проћи, да би она нужне мјере предострожности предузети могла.

§ 17. Кола или коњи с распрсквајућим средствима морају увијек обићи вароши и груписана села. Но, ако је то немогуће, онда ће се долазак таквог једног транспорта имати на зријеме доставити мјесној полицијској власти, и ова ће одредити, којим ће путем или којим улицама транспорт проћи, а стараће се, да овим путем или улицом у то доба друга кола не пролазе, да се транспорт нигдје не задржава и да безбавно прође.

§ 18. Истоваривање се има извршити свагда по § 9. ових правила.

IV.

Пријенос распрсквајућих материја на бродовима, скелама и жељезницом.

§ 19. Вавори, лађе и чунови који возе људе, не смију возити распрсквајућа средства. Праха и ватрометних тијела слободно им је носити само толико, колико је најнужније за давање знакова.

§ 20. §§ 6, 9, 13 и 18. примјењују се и на пријенос на ваворима и лађама у опште. Истовремено се не смије извршити на другом мјесту, већ ондје, гдје буде одобрила полицијска власт. Ово мјесто мора бити што је могуће даље од зграда гдје станују људи, а најмање 400. метара. Стовариште не смије бити приступно публици. Ако би полицијска власт, при пријеккој потреби, одобрила истоварење ноћу, онда цио простор истоваривања мора бити добро освјетљен високо уздигнутим лампама или фералима.

§ 21. Распрсквајуће материје држаће се на ваворима у једном затвореном простору, који је што више од машине (казана) удаљен. Оне морају бити добро утврђене. Чунови који возе распрсквајуће материје, морају бити покривене дебелом (шаторским) платном. Вавор, лађа чуи, који возе распрсквајуће материје, морају носити истакнуту увијек разанету велику црну заставу, на којој ће бити бијело слово Б.

§ 22. Пријенос распрсквајућих материја жељезницом уредиће се нарочитим за то правилима.

V.

Смјештање распрсквајућих материја.

§ 23. Магацини распрсквајућих материја морају бити удаљени од телеграфских жица најмање 100. метара, а од путова, жељезница и зграда за становање:

а.) Они који су удешени за смјештање до 100 кгр. 100 метара удаљења;
б.) Они који су удешени за смјештање до 500 кгр. 500 метара удаљења;
в.) Они који су удешени за смјештање до 1000 кгр. 1000 метара удаљења;
г.) Они који су удешени за смјештање до 10.000 кгр. 1500 метара удаљења.

Магацини, који су удешени за 100 кгр. могу бити и од штица, али се морају свуда унаоколо засути пијеском или земљом бар за 1. м. висине.

Већи магацини морају бити опкољени са свију страна насипом. Насип овај градиће се 0.—1.5 метра далеко од зида магацина. Висином ће бити раван шљемени магацина, а круна написана биће 0.—1.5 м. широка.

Распрсквајуће материје у овим магацинима не треба да буду никад изложене непосредно сунчаном зрацима. Температура у магацину не смије никад бити већа од 35° С.

Судови са распрсквајућим материјама морају бити тако сложени, да између њих има мјеста за циркулацију ваздуха.

VI.

Посебне одредбе за прах и његову муницију, ватрометна тијела и припаљаче.

§ 24. Трговци, који овим предметима тргују, могу држати у радњи само 1. килограм горњих тијела, а у здању радње још 5. килограма. У случају какве изванредне потребе, може полицијска власт, и то привремено, одобрити, да се у здању радње држи највише до 10 кгр.

Ове предмете треба држати на гавану (петру) далеко од оцака (комина), одвојено од осталих предмета.

§ 25. У § 7. означене предмете забрањено је држати на другим мјестима осим ондје, гдје се израђују, а прах, динамит, нитроцелулозе и т. д. осим мјеста израђивања само у нарочитим магацинима и на мјестима гдје ће се употријебити. Стоваришта на мјестима потрошње и нарочити магацини морају се направити ондје, гдје одобри полицијска власт.

§ 26. Капсуле је забрањено држати у једном магацину са динамитом и др.

§ 27. Забрањено је са ватром, свијећом, лампом и запаљеном цигаром у магацину улазити или му прилазити ближе но на 200 метара.

§ 28. Забрањено је у магацину колица употребљавати, као и паковати, распакивати, товарити, судове оправљати и ма какву манипулацију вршити на отвореним сандуцима. Ово све треба да се врши ван магацина, на нарочито за то одређеним мјестима, удаљеним од истог најмање 200 метара.

§ 29. Војени транспортни раскрскавајућих материја, које руководи и прати војна власт, као и војни магацини, којима војне власти рукују, не подлеже овим правилима.

§ 30. Ова правила ступају на снагу од 1. септембра 1909. год., кад престају важити сва односна наређења, која су прије овога издата.

Цетиње, 1. августа 1909. год.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њихова Краљевска Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедниковица отпутовали су јуче Својим аутомобилом на Тополицу, а у вече су се опет овамо повратили.

— У сриједу, 5. о. мј., прослављен је рођендан Њ. В. Цара и Краља Франца Јосифа I. у овд. аустро-угарском посланству на свечан начин. У капели посланства одслужено је благодарење за срећу и дуг живот Његовог Величанства, коме су присуствовали: у име Њ. Кр. В. Књаза Господара први ађутант г. Михаил Поповић; у име Њ. Кр. В. Књаза Нашљедника ађутант г. кап. Благо Врбица, и од стране Књажевске Владе заступник министра иностраних дјела министар војни г. бригадир Митар Маргиновић с начелником Министарства Иностранних Дјела г. С. Рамадановићем. На благодарењу су били и чланови дипломатског кора. По благодарењу примао је отправник послова г. консул пл. Јуристовски честитања у салону посланства, док је војна музика свирала пред посланством. У вече је посланство било освијетљено.

— Г. Тодор Петковић, овд. кр. српски посланик, мало по доласку на Цетиње, оболио је од јаким ишијатичких болова, који су га

спречавали, да није могао ни из куће излазити. Болест је г. посланика кренула сад у толико набоље, што је по савјету лекарском могао кренути на бање. Прије свога поласка г. посланик Петковић хтио је поћи Њ. Кр. В. Књазу Господару, да захвали на високој пажњи, која му је била указивана за вријеме његовог боловања, на што је Њ. Кр. В. Господар, сазнавши за ту жељу а знајући да му ходање још проузрокује болове, замолио г. посланика да не долази, а сам га је благоизволио ономадне посјетити лично у посланству и зажељети му брзо опорављење.

Г. посланик Петковић отпутовао је јутрос у Србију.

Народна одбрана Енглеске

Још год. 1905. обратио је енглески државник Балфур пажњу земље на могућност најезде туђе велике силе на британско острвље. Од онда су се стратегијски односи великих сила у Европи и цијеломе свијету знатно измијенили. Прије двије године тражио је лорд Робертс, да енглеска влада с обзиром на те измјене образује анкету, која би имала проучити овај животни проблем за Енглеску. Одмах је образован нарочити одбор, коме је председавао сам министар председник Асквит, и лорд Робертс је умољен, да одбору саопшти све своје назоре. Одбор је саслушао велики број војних стручњака, као и специјалиста у поморским питањима и поднио је влади исцрпан извјештај, о коме се је министар председник Асквит, говорећи ових дана у парламенту уопште о радовима комисије за одбрану земаљску, изјавио овако:

Закључци анкете за проучавање Робертсовог предлога могу се у главном свести на ово: 1.) Док буде очувана супремација Енглеске у ратном бродовљу, инвазија је у великом стилу, која би омогућила да се на енглеске обале искрца 120.000—150.000 људи, просто немогућна; и 2.) Кад би се Енглеска лишила превласти на мору, неизбежно би подлегла непријатељу, макар имала ма колико јаку војну организацију, а и војску онакву као Њемачка.

Резултат је, дакле, ове анкете, да је дужност адмиралитета побринути се о томе, како би се очувала поморска превласт Велике Британије, те да она ни на који начин не изгуби надмоћност на мору.

Говорећи даље о овом извјештају, Асквит је додао, да се по општем мишљењу инвазија у Енглеској не

би могла извести с мање од 70.000 људи. Енглески пак адмиралитет држи, да не би ни експедиција много мање од 70.000 људи могла неопажено промаћи кроз акциону периферију британског ратног бродовља. Број од 70.000 људи такође је неизоставно потребан за одбрану енглеског приморја. Буду ли испуњене ове двије погодбе, бродска и војничка, онда је Асквит тврдо увјерен, да се земља не мора бојати никакве инвазије; али је неопходно потребно — рече министар председник — да се испуње ове двије погодбе, потребно је да поморска моћ Енглеске остане недирута, а војска, која мора да чува наша огњишта, да буде способна за сузбијање сваког непријатељског напада.

У овом смислу Асквит наставља своје реформно дјело како у адмиралитету, тако и у војном министарству, али поступа у том раду смотрено, како би избјегао изазивање панике.

Послије председника министарства устаде Балфур и рече, да ће бити веома кратак у своме говору, јер се потпуно слаже с мишљењем и радом владе у овом питању. Срећан је, што може констатовати, да је комисија за земаљску одбрану испунила све, чему се је народ енглески од ње надао. Најпослије је Халдане констатовао с великим задовољством слогу између либерала и конзервативаца у питању о земаљској одбрани. Ова једнодушност у назорима значи нов полет у поморској и војној политици Велике Британије.

Овом потпуном слогом у великим проблемима за одбрану отаџбине доказано је и опет узвишено патриотско осјећање енглеских политичара, који остављају на страну све партијске несугласице, кад је питање о општем добру и таквим парламентаризом служе за углед свима народима.

Књижевност, умјетност, просвјета

† **Димитрије Радовић.** У прошли петак умро је у Биограду *Димитрије Радовић*, бивши дугогодишњи председник касационог суда и потпредседник Државног Савета у пензији, у 73. години живота. Покојни Радовић је снадао у ред најбољих правника и судија у Српству. Његов рад био је увијек исправан и савјестан, а његова спрема уливала је опште поштовање. Био је неколико пута и министар правде. Погреб му је био величанствен, а на гробу су се с њим опростили г. Драг. Стаменковић, држ. савјетник у пензији, и г. Милан Димитријевић, адвокат. Нека му је слава и вјечан спомен!

Матица Српска у Дубровнику. Као што смо већ јавили, Матица Српска у

са својим братом Шарлом свеучилишне науке. Оба брата, које је сједињавала узорна љубав, бијашу млади пјеснички полетарци, који су већ године 1827. у Кембриџу заједно издали анонимно збирку пјесам под насловом „Poems by two brothers“. Тенисн се већ онда озбиљно спремао за пјесничко звање, а осјећање великог талента задахћивало му је младеначку душу пламеним амбицијом. Као свеучилишни ђак натјецан се за једну академску награду, те је између небројених такмаца стекао првенство својом пјесмом „Timbuctoo“, за који му бијаше одређена „Chancellor“-медаља. Може се рећи, да је већ та медаља била символ одликовања, „увјенчаног пјесника“, те се може сматрати као прогностикон доцнијих части.

И ако је прве ловорике славе освојио тако рећи на јуриш, не може се ипак казати, да му је без борбе и горичне срца пошло за руком, да се успне на парнашки врхунац. Кад је на име год. 1830. издао под својим именом прву збирку пјесам „Poem chiefly lyrical“, обори се на њ критика ужасном жестином. Једнака судбина задеси и другу свеску његових „Poems“, који изађоше год. 1833. Ова неповољна оцена може се једино приписати критичарском конвенционализму, које свачије првенце, ма били то и плодови генијалних духова, редовно сусреће са обилатом дозом скептицизма. Иначе се не може појмити, како је савремена критика могла бити толико необ-

Дубровнику, коју је основао добротвор српски Константин Вучковић, стојаће под управом српско-православне црквене општине дубровачке. Имовина њезина износи 372.800 К. у државним обвезницама и 97.460 К. у готову новцу.

Матица Српска има према опоруци завјештаоца цијељ, да шири српску наставу, служећи се искључиво Ћириловицом.

Према томе ће „Матица Српска“:

а) издати о свом трошку како изворна тако и посрбљена и преведена књижевна и вјештачка дјела српских списатеља и вјештака; издавати периодичне листове за наставу, просвјету и привреду; куповати књижевне рукописе и старине за издавање за свој рачун и прештамљавати гласовита дјела српска;

б) одређиваће и расписивати награде за књижевна дјела и чланке написане Ћириловицом а која се устичу наука, привреде, књижевности или вјештина и која јој или усљед расписа или иначе буду приказана.

в) стараће се за начин, којим би се књижевна и вјештачка дјела српска, која Матица изда или награди, по народу што више распростирала, те ће их поклањати или уз обаљену цијену продавати сиromашнијима и библиотекама.

г) посветиће особиту бригу оснивању своје библиотеке, која ће бити приступачна свакоме у Дубровнику, па ће за њу набављати ваљане производе српске литературе или и друге, које за српску литературу имају значаја.

д) помагаће из складних прихода школске установе и српске ђаке, али то сасвим изванредно, у оним ријетким случајевима, у којим такво улагање закладног новца буде одговарало намјери и сврси за коју је основана задужбина. При помагању ђака мораће се опслуживати прописи који постоје у погледу удјеливања и уживања државних стипендија и потпора.

За цијељ Матице Српске употребљаваће се доходак основне главнице и доходак евентуално углавничених годишњих уштеда и доприноса.

За давање мишљења у погледу издавања књижевних, привредних и вјештачких дјела те расписивање и досуђивање награда за та дјела, управа може избрати одбор од књижевника. У исту сврху може управа именовати и једног књижевника као сталног секретара књижевног одјељења Матице Српске уз одређену награду. Секретар књижевног одјељења водиће бригу о штампању свијех издавања Матице Српске и уређиваће њезине листове и часописе. Он ће руковати библиотеком и чувати је.

Едисон о пловљењу по ваздуху. Прије неки дан се Едисон значајно изразио о питању пловљења по ваздуху. Рекао је: „Кроз десет година справе за летење биће стављене у службу поште, службице и за превоз путника и постигнуће бригну по ваздуху од 100 миља на сат. У то не треба сумњати. Али као што је истина, да ће доћи праве справе за летење, тако је и то истина, да се те справе неће појавити на начин, којим данас покушавају. До сада у крилатим справама лежи 75 процената људског разума. Да справа за летење дође до стварне једности, она мора бити кадра да пркоси и вјетру и непогодама и да мање зависи од вјештине онога, који је управља. Ако ја будем саврадио справу за летење, она ће имати више глатких крила, која ће се брзо кретати тако, да ће лакше моћи пробијати се кроз вјетар, а справа

јективна и изрећи тако неповољан суд о збирци, у којој већ бијаше садржано неколико најлепших пјесам, што их је потоња литерарна историја уврстила међу најдрагоцијеније бисере енглеске лирике.

Овај строги суд критике дирнуо се је дубоко ганутљиве пјесникове душе и изазвао у њој апатичну резигнацију, која је могла постати кобна за енглеску књижевност. Огорчен млади пјесник баши у занећак незахвалну лиру и мисао на пјесниковане постаде му непријатно. Премало је пуних десет година, док му је из душе ишчезнуо овај први утисак и страх од критике. Но са свим тим имао је овај несимизам и благотворни утицај на развитак пјесничког му дара, јер се у исто доба пробуди у њему осјећање аутокритике и амбиције за штудијом и савршавањем талента. За то вријеме усправи и дотјера многе своје раније пјесме те тек године 1841., дакле иза 10-годишњег почивања, изда у двије свеске нову увећану збирку изабраних пјесам. Овом збирком пробије најзад лед неповјерења и неповољне критике, и општа хвала награди то његово дјело. Сва критика признала је једнодушно ријетку и неоцењиву љепоту Тенисних пјесам, те се може рећи, да је једним махом постао популарним пјесником и љубимцем образованих слојева енглеског друштва.

Од сад бијаше његов књижевни глас неоспоран, а његов се рад развија прогресивним правцем. Године 1847. спјева

ЛИСТАК

Алфред Тенисн
(Alfred Tennyson)

Енглески народ прославио је 6. августа (по нов. кал.) стогодишњу обљетницу свога великог и најпопуларнијег пјесника Алфреда Тенисна, који је за живота доживио највећу част, којом се у Великој Британији величају витезови духа — наслов „увјенчаног пјесника“ — „Poet laureate“ желећи и наше читаоце упознати радом овог великог пјесника, доносимо по „Obzoru“ ову његову биографију:

Један дио енглеске књижевне повијести сматра Алфреда Тенисна највећим пјесником деветнаестог столећа или т. зв. „Викторијанског доба“. Но у тој оцјени разилазе се мњења мјеродавних литерарних историчара, јер неки првијенство у тој епоси намјенују другим пјесницима, а нарочито романописцу Шарлу Дикенсу. У осталом, поред све разлике мишљења нема о томе сумње, да је Алфред Тенисн један од најзнаменитијих и најодличнијих пјесника својега доба, а још мање има сумње, да је његово име од свих савремених пјесника најпознатије у старом свијету. Ову славу задобило му је његово прекрасно пјесничко дјело „Енох Арден“, које је преведено на све свјетске језике. Тај бисер пјесничтва и ми

имамо у класичном пријеву Змаја Јована Јовановића, у којем је већ доживјело више издања, а међу њима и једно латиницом. Мало ће их бити који имају смисла за чисту и заносну поезију, а да нијесу читали ту усрдну, њежну и ганутљиву идилу, у којој је управо умјетничком пластиком, сјајном и недостижном пјесничком дикцијом и несравњивим осјећањем приказана тужна судбина морнара Еноха Ардена, која својом потресном трагиком измамљује сузе на очи осјетљивим душама, а узбуђује срце и најокорјелијему цинику, који још није изгубио искру саучешћа за истините боли и патње људскога бића. Српском народу познат је Тенисн и са своје заносне пјесме „Црногорцима“, коју је спјевао послије црногорских јуначких бојева и побједа, а превјевао ју је Љубомир Ненадовић.

Пјеснички рад Алфреда Тенисна богат је многим класичним дјелима, но да није ништа друго спјевао до „Еноха Ардена“ историја ое само енглеске, већ у опште свјетске литературе, била би му додјелила одлично мјесто у Пантеону бесмртника на пјесничком Парнасу.

Алфред Тенисн, који се за живота својим радом попео до највише части енглескога лорда, угледао је свијет у чедној кољевци свештеничке породице. Он се је родио 6. августа 1809. године у Линколнширу код Семерсбеја. Као седамнаестогодишњи младић дошао је године 1826. у Кембриџ, да слуша заједно

ће сама помоћу вртка да се креће. — Није ли могуће пронаћи начин, да stroj на справи добија потребну снагу за кре-тање електричним путем без жица? Овај ће се начин пронаћи, и једног ћемо да-на читати, како је од данашње игре са крилатим справама створена справа, која ће служити правим људским потребама. Тада ће крилате справе учинити крај ра-товима, јер ће оне бити непобједиме пре-ма свима нападајима“.

Стогодишњица телеграфа. 8. јула (п. н. к.) ове године бјеше сто година томе, како учени лијечник *Тома Семеринг* про-нашао електрични телеграф, који су на-брзо почели употребљавати не само у миру него и у рату. Истина је да су још и прије, тако и год. 1759., чињени покушаји с електричним телеграфом, али како су ови покушаји чињени с електри-цитетом, који се добија трењем, то су остали безуспјешни.

У Француској су пак, употребивши Ша-пову методу, оптички семафортелеграф га и прије Семеринга толико усавршили, да је и Наполеон с успјехом могао употри-јевити при својим војним операцијама. Када су Аустријанци 1809. год. изненада упали у Баварску, Наполеон је то дознао прије него што би ико могао слутити и баварски краљ Максимилијан, који је стр-моглавице бјежао из Минхена у Дилинг на баварску границу, јако се изненадио, када је ондје већ нашао Наполеона са војском. Већ у то доба Семеринг, који тада бјеше лекар у Франкфурту на Мајни, много се јо бавио Волтним изналаском и експериментисао с галванском струјом. Семеринг је први дошао на ту мисао, да хемијске особине галванске струје, која на слободним својим половима раствара во-ду у водород и кисељик употријеби при телеграфисању. Са својим изналаском био је готов 22. јула 1809. год., а приказао га је 28. јула исте године. Тада му је апарат функционисао на седам стотина метара. Семерингов апарат међутим био је веома компликован. Али идући њего-вим стопама, телеграф је све већма уса-вршавао, док му најпослије *Морзе* није додао елекромагнетску справу за писање, и у томе облику телеграф се употребљава и данас.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Личне вијести. Г. Драгољуб Мирковић, управник водовода у Биограду, допуто-вао је прекиноћ на Цетиње, а данас је пошао у Подгорицу, гдје ће по молби подгоричке општине проучити питање о довођењу воде у Подгорицу. Г. Мирко-вић добио је за ту сврху од биоградске општине неограничено одсуство.

Сушница. Привредно Одјељење Ми-нистарства Унутрашњих Дјела, старају-ћи се о рационалном подизању наше привреде, добавило је из Биограда поз-нату Главинићеву сушницу за шљиве, која је ових дана овамо стигла. Како сјеверни наши крајеви имају велику ко-рист од шљива уопште, нарочито од су-вих, која би била још већа, кад би су-шење било савршеније, Привредно ће Одјељење намјестити ову прву сушницу у тим крајевима, да се народ упозна још ове године њеним добрим особинама.

Народна Банка. У Бару је основана „Народна Банка Књажевине Црне Горе“ са основним капиталом од 2.000.000 кру-на, подијељеним у два кола. Упис у I ко-ло, које се састоји из 10000 акција, сва-ка по 100 круна, већ је отпочео и пока-зао је до сад одличан успјех. Пошто је

пјесничку приповијест: „The Princess medley“, која се одликује савременом техником и богатством пјесничкога изра-жаја. Још већи успјех доживи год. 1850. сјев „In metopiam“, пјесничка тужба-лица посвећена успомени г. 1833. пре-минулог му младеначког пријатеља Артура Анриа Халама. То је зборник лирско-филозофских пјесма, које су пуне пле-менитог патоса и драматског заноса.

Год. 1850. донесе му највећу славу енглескога пјесника почасни наслов: „Poet laureate“. Иза смрти дотадашњег двор-ског пјесника Вордсворта означи све јавно мићење Тенисна једнодушно њего-вим наслједником. Краљица Викторија, која му бијаше особито наклоњена, по-тврди тај јавни плебисцит те га наимено-ва је „увјенчаним пјесником“. „Poet laureate“, који врши од давине почасно звање дворскога пјесника и има задатак да при-ликом знаменитих догађаја у краљевској породици и разних дворских свечаности сјеза пјесме, које величају савремене свечаре или прослављене згоде. Тако је Тенисн као дворски пјесник кроз дуги низ година објелоданио цијели циклус пјесма, у којима је био заносни тумач жеља и осјећаја британског народа.

Прво овеће дјело, које је сјезвао као „увјенчани“, била је монодрама — (како је сам називао) „Maud and other poems“. То је пјесничка слика, која се може на-звати правом ризницом лирских красота и која се одликује ванредном драмском крепчином у цртању душевних покрета.

и Књ. Министарство Унутрашњих Дјела потврдило банчина правила, одржана је 22. јуна о. г. I редовна Главна Скупштина, на којој је изабран управни и надзорни од-бор. За предсједника управног одбора иза-бран је г. ком. Никола Вучинић; за пред-сједника надзорног одбора г. бриг. Иво Ђуровић; за директора банке г. Јоцо Пе-тровић, и за благајника г. Пашко Гураш. Банка је отпочела свој рад 1. августа о. г.

Српски гуслар. На Цетиње је стигао млади српски гуслар *Петар Перуновић*, чије се име у српској штампи много спо-мињало кад је за вријеме зимушне кризе својим пјевањем уз гусле соколио омла-дину у Србији. Г. Перуновић родом је из Пјешиваца, а у Србији изучава гимна-зијске науке. У Црну Гору је дошао пјеш-ке преко Новопазарског Санџака, а успут је свуда гдје год је гуслар, био од на-рода предусрјетан ванредном пажњом. У четвртак вече приредио је г. Перуно-вић у Зетском Дому гусларево вече, које је било врло добро посјећено. Гуслање и пјевање младог гуслара толико је за-нијело многобројну публику, да одобра-вању није било краја. Синоћ је г. Перу-новић имао част, да уз гусле пјева пред Двором пред Њ. Кр. В. Књазом Господаром. На дворској пјаци искупило се било мноштво народа, које је милозвуч-но пјевање народног гуслара пажљиво слушало и великим одобравањем поздра-вило. Данас, у 6 сати послје подне пје-ваће г. Перуновић у Војном Стану пред питомцима официрске школе, а по нед-јељи кренуће и у унутрашњост, да у глав-нијим мјестима приреди такође по које гусларево вече.

ТЕЛЕГРАМИ

Критско питање

Канеја, 2. авг. Критска влада изјавила је, да не може скинути истакнуту грчку заставу са фор-тице у Канеји, због чега је сазвала за данас критску Народну Скуп-штину, којој ће поднијети оставку.

Париз, 2. авг. Ушљед саопште-ња критске владе силе заштитнице одлучиле су послати у Канеју још по један ратни брод. Кад ова поја-чања стигну, биће грчка заставка силом скинута, ако је Крићани сами не уклоне.

Цариград, 2. авг. Посланици сила заштитница предали су јуче Порти колективну ноту, у којој изјављују да ће силе настојати, да се грчка заставка у Канеји скине и одвраћају Порту, да не шаље турску флоту на Крит.

Канеја, 3. авг. Синоћ за вријеме доласка народних посланика, про-валила је чета наоружаних сељака у варош и заузела фортицу, да брани заставу.

Канеја, 3. авг. Народна Скуп-штина примила је оставку владе и образован је нов кабинет.

Париз, 4. авг. Из Канеје се јавља, да су консули сила заштитница извјестили критску владу, да ће сјутра бити скинута грчка заставка. Прокламација привремене критске

Год. 1858. изађоше класичне „Краљев-ске идиле“ (The Idylls of the King) — низ пјесничких приповиједка, којима су предмет бретонске легенде о краљу Артуру. Својом популарношћу и књижев-ном вриједношћу заузимају ове идиле иза „Еноха Ардена“ друго најодличније мјесто у подручју његова стварања, а главна им је одлика високе и полетне ми-сли, заносна пјесничка дикција и непо-стижна љепота енглеске ритмике и језика.

Епос „Енох Арден“, који изађе год. 1864., те се може звати дјелом његова живота, стече му највећу пјесничку славу, која се је развила на обје хемисфере свијета. Ово је дјело не само круна његова пјесничког дара и стварања, већ и прототип духовне му продукције, јер су у њем у најсјајнијој слици кристализо-ване све значајне особине његове поезије. „Краљевске идиле“, доживијеше већ код првог издања огроман успјех, јер се је за осам дана распачало десет хиљада егземплара.

Премда је лирско и епско пјесништво главна домена Тениснове дјелатности, ипак се је у доцније доба живота дао и на поље драме. Његове трагедије „Anceп Mary“ (г. 1875.) и „Harold“ (г. 1876.) и „Beckett“ постигле су на позорници част и одличан успјех, али тај ипак није био достојан његове пјесничке славе. Бољу је срећу имао са својим драмама „The falcon“ (1879.) „The cup“ (1881.) „The promise of May“ (1882.) и још не-ким другим оизорнишним комадима.

влде опомиње становништво, да се апсолутно покори вољи сила.

Цариград, 6. авг. Из Канеје се јавља, да су јутрос војници са рат-них бродова скинули без икаквог сукоба грчку заставу са фортице, гдје је иза тога остављена доста јака међународна стража.

Атина, 6. авг. Министар-пред-ник Ралис предао је синоћ тур-ском министру одговор Грчке на потоњу турску ноту. Министар ино-страних дјела предао је исту ноту и представницима сила заштитница.

Цариград, 6. авг. Колективна нота сила заштитница предата је синоћ министру иностраних дјела. Њен садржај држи се у тајности.

Цариград, 8. авг. У ноти, коју је Грчка упутила као одговор на другу турску ноту, жали се Грчка што Турска и послје првог грчког одговора не престаје с приговорима против грчке агитације у Румелији и на Криту. Нота изјављује поново, да ће се Грчка сагласити потпуно са одредбама сила заштитница и уздржати од потпомагања сваке агитације на Криту.

Цариград, 8. авг. Из Кандије се јавља, да је жандармерија јуче уклонила грчку заставу испред ка-сарне, али ју је наоружана свјетина поново истакла.

Цариград, 3. авг. „Јени-Газета“ јавља, да је на Порту јуче стигла званична потврда из турског пе-троградског посланства, да ће ру-ски цар посјетити Цариград у првој половини октобра (по нов. кал.) Двије оклопаче и двије крстарице пратиће царски јахт „Штандарт“.

Петроград, 3. авг. Званично се опро-вргава вијест о скором повлачењу руских чета из Персије. И Енгле-ска ће оставити своје чете у Персији.

Цариград, 4. авг. Талијански по-сланик, као најстарији, предао је Порти колективну ноту, у којој велике силе изјављују, да су вољне напустити финансијску контролу у Македонији, ако се Порта обже, да ће новац од повећања царинских так-са за 3%, којим се повећањем под-мирује буџет за три македонска вилајета, предавати сама тим ви-лајетима.

Петроград, 4. авг. Пошто се све више шире вијести, да су Изволь-ски и Греј у Коусу преговарали о дарданелском питању, петроград-ска телеграфска агенција „Вјесник“ констатира поново, да се о том питању није расправљало, нити да је оно сад предмет преговора.

Цариград, 5. авг. Порта је до-пустила, да руски царски јахти „Штандарт“ и „Поларна Звјезда“ могу проћи кроз Дарданеле.

Пјесник Тенисн задобио је за свога дугог живота не само књижевну славу и највеће признање свога народа, већ и разноврсна одликовања, која богати ен-глески народ и милост дворских кругова могу пружити своје љубимцу. Још у шездесетим годинама прошлога вијека одликовања у универзитети и Оксфорду у Кембриџу због његових ванредних за-слуга за енглеску књижевност титулом почасног доктора. Год. 1884. подијели му опет краљица Викторија част барона од Алдворта и Фарингфорда са достојан-ством пира.

У својој младости живио је Тенисн у оскудним приликама, па је често морао страдати. Но књижевни успјех донесе му и материјалне користи, тако да је од књижевне привреде могао купити имање и саградити красан дворца Алдворт, по којем носи и баронски придјевак, а у Лондону становати у сопственој кући. Кад је 6. августа 1882. у дубокој старо-сти од осамдесет и три године умро у Лондону, укупано је његово тијело у вестминстерској абацији управо краљев-ским сјајем и почастима.

Гласовити енглески литерарни истори-чар Карлил, с којим се Тенисн још од своје младости познавао, описује га овако у једном писму на Емерсона:

Тенисн је један од најљепших људи на свијету. У њега је густа, коврчаста, тамна коса; очи су му сјајне, насмјешљиве и смеђе; има јаки орловски нос, исто тако фин као и јак; боја лица му је јасно-

Беч, 5. авг. Тесар ја наименовао министра спољних послова барона Ерентала, наслједственим грофом.

Маријенбад, 5. авг. Поводом рођен-дана цара Франца Јосифа, краљ Едуард је дао свечани објед, за вријеме којег је цару срдечно наздравио и упутио му осим тога нарочито писмо.

Петерхоф, 6. авг. У част цара Франца Јосифа био је јуче у Двору свечани објед. Цар Никола напио је за здравље Франца Јосифа.

Беч, 7. авг. „Фремдемблат“ пише, да су измјена депеша између краља Едуарда и цара Франца Јосифа, као и топла здравица краља Едуарда приликом царевог рођен-дана сим-вол прогресивне срдачности између обје државе. Такође је и енглеска штампа промијенила држање према нашој политици, што се нарочито види из недавног чланка „Тајмса“. Ми држимо — вели „Фремдемблат“, да је то доказ искрене жеље, да се опет успоставе пређашњи односи срдачности.

Маријенбад, 7. августа. Ађутант цара Франца Јосифа, потпуковник Брон, стигао је овамо, да краљу Еду-арду преда својеручно царово писмо.

Цариград, 8. авг. Министарски Савјет је одлучио, да краљу Фер-динанду призна титулу краљевску.

Школска објава

Предавања у Нижој Државној Гимна-зији у Подгорици почињу идуће школ. 1909-10 год. 1. септембра.

Од 26.—30. августа пријављиваће се они ученици и ученице, који-а поднесе: а) Школско свједочанство о томе, да је свршио четврти разред основне шко-ле и да ни у једном предмету нема мање билешке од добро;

б) Крштеницу о томе, да није млађи од 10 ни старији од 13 год. При при-јамном испиту тражи се од ученика, да знају из *хришћанске науке, српског јези-ка и рачуна* онолико, колико је прописа-но наставним програмом за четврти раз-ред основне школе.

У исте те дане, т. ј. од 26.—30. августа пријављиваће се они ученици-це, који су при крају школ. године добили право, да полагају испит из појединих предмета и они, који желе полагати испите из сви-јех предмета, а за то су добили потре-бно одобрење.

31. августа биће упис ученика у све разреде. Тада ће се уписати и они учени-ци, који буду положили пријамни испит.

При упису треба да сваки ученик-ца поднесе:

а) пријавни лист;
б) свједочанство од прошле године или с пријамног испита;
в) уписнину у готовом.

Уписнина је за нове ученике I. разреда четири перпера, а за све остале пет перпера.

Број 247. Из управе Државне Ниже Гимназије у Подгорици, 1. августа 1909 године. 1,3

смеђа. Изгледа скоро као какав Индија-нац. Одијело му је пространо и немарно. Пуши врло много. Глас му је звучан као метал — једнако способан за гласно смијање и тужно парницање. У њега је изобиље и богатство ријечи. Често побо-лијева; врло је хаотичан — његов пут води кроз хаос васелене, кроз поно-ре и безпућа, Тенисн бијаше висок чо-вјек, широких прсију и крупних леђа. Чело му је било високо класичног об-лика, а рука њежна и правилна, тако лијепа, да је служила за модел многим сликарима. Да је својој спољашњости посвећивао више пажње, био би врло лијепа и елегантан чољек. Но он је био био претјерано скроман и није имао ни-какве сујете и славичности. Чисти и од-ликовања није никад тражио, јер није у њима никад налазио задовољства и на-сладе за свој високи дух, али са свим тим био је риједак миљеник среће, ком је слава била вјерна пратилица у животу. Његову скромност карактерише најбоље чињеница, што је племство два пута од-био, а тек 1884. иза дужег наговарања примио баронство и част пира. Живио је читав свој живот само за пјесништво и умјетност, а сва тежња и амбиција бијаше му књижевна слава, коју је за живота уживао као какав владар.

Народна Банка Књажевине Црне Горе у Бару

Која стоји под непосредним надзором Књажевске Владе, отпочела је свој редован рад 1. августа ов. год.

РАДИ ОВЕ ПОСЛОВЕ:

Прима новац на улог и плаћа 6% камате;

Ради по текућим рачунима;

Издаје новац на залог;

Издаје новац на непокретна добра, за које наплаћује 8% и 12% провизије, чисти без икаквих трошкова.

Ради све банкарске послове.

УПРАВА

НАРОДНЕ БАНКЕ КЊАЖЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ

П. п. број 448 1,1

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље пописана непокретност — кућа — Пера Л. Иваншевића из Цетиња, која је процијенена перпера 3456 и 74 п. Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока и то: 1. септембра, 1. октобра ов. год. и 1. фебруара 1910 г. у 4 сата послје подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности; Сваки је лиценцијант дужан положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који имају какво реално право као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

Кућа једнокатна, налази се у овој вароши у улици „Баја Пивљанина“ под број 52; дугачка 5,79 м., а широка 9,73 м. ограђена по плану од старог али тврдог материјала; има 2 одјељена т. ј. 1 собу, која је израђена у обичној изради и 1 кухина израђена с простом израдом.

Кућа граничи са истока својом баштом; од запада „Баја Пивљанина“ улицом; од југа кућом и баштом Ђура Андрина Иваншевића; од сјевера кућом и баштом Сава И. Вукчевића и путем заједничкијем, којим се служе дотичне куће.

За кућом се налази башта у простору 186 квадратних м., у којој је посађено 5 комада воћка разне врсте и у којој се налази нужник.

Број 1439 III—1909—151.

Цетиње, 29. јула 1909 г.

Општински Суд

Р. 241 Бр. 435 1,1 деж. судија М. М. Павићевић

ОГЛАС

У магацину потписате Управе налази се један кол „Ideal“ под ознаком Н. S. & D. бр. 130. теж. кило 25, који је дошао овђе 5 јула ове године, како је то читавано у спроводници његушке царинарнице од горњег дана бр. 20, а на име Министарства Иностранних дјела које речени кол није шћело примити, под изговором, да за исти није чињело никакве порубине. С тога се овим позива прави власник поменутог предмета, да се од данас најдаље до 5. септембра ов. год. пријавио потписатог Управи са стварним документима на основу којих би могао из овдашњег магацина дићи односни предмет, уз отплату припадајуће царине и осталих трошкова, иначе, ко се по односном послу до одређеног дана не пријави, потписата ће Управа са истим поступити у смислу треће алинеје 69-ог, а у взси са 74-им чл. царинског Закона.

Број 832. Цетиње 5. августа 1909.

Управа Цетињске Царинарнице

управник П. Поповић

Р. 150 Бр. 442 1,2

„НАРОДНА БАНКА КЊАЖ. ЦРНЕ ГОРЕ“ У БАРУ

одржала је 1 редовну Главну Скупштину 22. јуна т. г. на којој су изабрати у Управни Одбор:

Г. г. Бригадир Митар Мартиновић, ком. Анта Шкутић, Пашку Гураш, кап. Обрен Вучинић, Кадија Карађузовић, Лука Ђуровић, Косто Дабановић, кап. Саво Вукмановић, кап. Ристо Бранковић, Марко Вујачић, офиц. Марко Крњичанин, Нико Дебеља, поп Васо Вукотић, орд-офицер Андрија Јовићевић.

У Надзорни одбор изабрати су: Г. г. учитељ Лука Дедовић, Јоко Хајдуковић, Бригадир Иво Ђуровић, Емро Дивановић, Јакон Вретенчић, Мето Прцоња, Мусто Лакомица и Васил Ратковић.

5. т. мј. одржали су одбори своје сједнице на којима су изабрали: За Предсједника Управног Одбора господина командира Николу Вучинића, за Предсједника Надзорног Одбора господина Бригадира Ива Ђуровића.

Оба одбора у својој заједничкој сједници изабрали су за директора господина Јоцу Петровића и за благајника г-на Пашку Гураша.

На истој сједници ријешено је да Народна Банка отпочне свој рад 1. августа ове године.

Р. 162 Бр. 441 1,1 Нар. Банка Књаж. Црне Горе

ПРОДАЈЕМ 35 метара ограђене куће по плану у Миркову варош — више Риблице — код Кучког пазара, — и око куће осам рала земље. Ко жежи купити нека се пријави.

Подгорица. капетан Нико Мартиновић

Р. 31 Бр. 433 1,3

МАРКО РАДУЛОВИЋ

отпочео је адвокатски рад са станом за сада у Пачиће код Данилова Града, а септембра т. г. прелази стално у Подгорицу. Р. 23 Бр. 439 1,2

ОБЈАВА

На основу новог закона приступиће се завођењу свију летећих дугова, које је Царска Оттоманска Влада закључила до 1. јула 1908 с. к. То ће завођење послужити као основица рјешењу, које ће се донијети односно исплаћивања тих дугова.

По наредби своје Владе Царска Легација позива све дужитеље, који се налазе у Црној Гори, да поднесу до 12/25 септембра т. г. у канцеларији истог Посланства или у оним вице-консулата Оттоманских у Подгорици и Улцињу документа, која имају те да им задужења могу увести. Свако задужење које не буде уведено у гореозначеном року сматраће се као невриједне и поништиће се, осим у случају кад се докаже, да се дужитељ у моменту завођења налазио у немогућности да изврши ту формалност ушљед умне неспособности, лудила или малолетности.

Број 8568. Из Канцеларије Царско-Оттоманског Посланства, 16. јула 1909 Цетиње. Р. 135 Бр. 397 3,3

УПРАВА „ДРУШТВА ЗА ПОТПОМАГАЊЕ ЗАНАТА И ТРГОВИНЕ У ЦРНОЈ ГОРИ“ ставља до знања грађанству овдје и у унутрашњости, а посебице у правима општинским, црквеним и манастирским, даље новчаним заводима, друштвима, и установама, да још од год. 1903. постоји на Цетињу друштво

КЊИГОВЕЗАЧКА ШКОЛА И РАДИОНИЦА

коју је у чисто хуманитарном циљу — да би неколико добрих и сиромашних дјечака на пут извезо — уз огромне материјалне жртве до 10.000 круна установио и одржавао племенити брат Рус, г. Максимилијан Карлович Де-Мек, бив. цар. руски отправник послова на Цетињу, и која је радионица пријешла у старање и влаштину овога Друштва, те да су се у овој Радионици од тада до данас запослени дјечаци у занату толико усавршили, да се Радионици слободно могу повјерити на повез и израду

КЊИГЕ,

ПРОТОКОЛИ

И РЕГИСТРИ

у платну (по избору боја), молесину и у кожи.

Управа Друштва на основу наведенога, а налазећи да је разлог да се ова установа као једина у земљи одржи и да сачува потомству име њеног племенитог оснивача, и да се она сама собом и својим радом може и треба да одржи — моли пошт. грађанство, надлежства и друштва да ову установу својим порубама потпомогну у свјерењем, да ће им оне брзо и солидно и уз умјерену цијену бити извршене, а пошиљке књига и др. могу се и преко наших пошта у пакетима чинити.

П. п. Бр. 416 3,10

Госп. Марко Бошковић из Колашина

престао је више бити повјереник Прве Никшићске Штедионице, *ше је на његово мјесто изабран за повјереника*

Госп. Ђорђе В. Станић трг. из Колашина

што се чини на знање дужницима Прве Никшићске Штедионице из Колашина и околине.

Никшић, 1. августа 1909.

Р. 48 Бр. 443 1,1 Прва Никшићска Штедионица

Мојим дужницима. Пошто ми ни до данас многи моји дужници није су измирили своје дуговање, то их овим путем пошљедњи пут опомињем, извјештавајући их уједно да ћу сваког оног ко ми до 1. септембра о. г. не измири дуговање предати суду, којом ћу им приликом и имена изнијети на јавност.

Р. 51 Бр. 444 1,2 Никола Кнежевић.

ОГЛАС

Према ријешењу Надзорног и Управног Одбора од 13. ов. мј. Народна Штедионица на Цетињу даје на знање, да је спустила каматну стопу по мјеничним зајмовима са 11½% на 10% и 1 кр. трошкова, — почев од 1. августа текуће године.

Цетиње. Р. 43 Бр. 412-6 3,5 Управа Нар. Штедионице.

КУЋУ и ИМАЊЕ У Улцињу продајем.

Р. 10. бр. 385. 5,5 Јулија удова Д-ра Петковића

Александар К. Матановић

дипломирани правник

отпочео је адвокатску праксу. Рад солидан. Сиротињи упуства бесплатно. Станује: Катунска 101.

Цетиње. Р. 18 Бр. 434 1,1

ЂОКО Т. ВЕЛИМИРОВИЋ

берберин — Цетиње

Јављам мојим поштованим муштеријама, да сам моју берберску радњу премјестио из Катунске улице на Балшића пазар. Р. 22 Бр. 438 1,1

НА ЗНАЊЕ

Част ми је овим замолити моје муштерије, који су код мене донијели сахат на поправку — од даљег или ближег времена, да ако се неби пријавили у року мјесец дана, да откупи своју ствар, бићу принуђен — посље овог рока све сахате за мој рачун продати и намирити труд и утрошен материјал — значи продати за исту поправку.

Подгорица, 2. августа 1909 год.

С поштовањем

Јоко С. Ратковић

сахација

Р. 67 Бр. 431 1,1

ГОЛГОТА

ПОЛИТИЧКИ РОМАН

ДР. ВЛАДАНА ЂОРЂЕВИЋА

добија се за 10 круна у

Књижари и Папирници

С. БРНИЋ и КОМП.

Р. 20 Бр. 363 3,3 Подгорица.

ОГЛАС

Пошто се „Удјели 1. Кола“ до краја ове године потпуно уплаћују, то према чл. 60., ставу другом, Штедионициних Правила може сваки удioniчар добити новац натраг из истог кола по свршетку 1910 год. ако откаже своје удјеле најдаље до 1. октобра тек. године.

Ко тако откаже удјеле новац ће му према истом члану остати цијелу 1910 г. као на улог.

Цетиње.

Р. 65 Бр. 412-а 3,5 Управа Нар. Штедионице.

Свима пријатељима и познаницима јављам, да ћу у уторник 11. овог мјесеца у 9 сати прије подне у цркви на гробљу држати годишњи помен моме непрежаљеном сину

† ЈОВУ КАЛУЂЕРОВИЋУ

професору цетињске гимназије

Р. 34 Бр. 447 1,1 Марко Калуђеровић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда непрежаљеног и незаборављеног супруга, односно оца и брата

† ПЕЈА АНДРИНА БРНОВИЋА

који се послје тронеђељног тешког боловања у вјечност пресели 26. јула ов. год., у 48 години свога живота, а 28. истог материјално предаде, — указано нам је велико саучешће, те сматрамо за велико дужност овим путем свима и свакоме заблагодарити.

Особито благодарни остајемо г. г. доктору Радуловићу и д-р Кујачићу, који не поштеђеше труда, е да би покојника отели из чежусте неумитне смрти.

Доживотно смо захвални Горичанима, који покојника приликом болијести непрестано похађаше и о његовој се сахрани братски стараше. Неизјерна хвала: Кучима, Подгоричанима, Љешњанима, Љешкопољцима, Зећанима, и Жабљачанима, који на челу својих племенских главара у великом броју дођоше, покојника оплакаше и до вјечне куће испратише, чиме нашу тугу и жалост у велико ублажише.

Дубоко смо благодарни свима оним, који нам писмена и телеграфска саучешћа упутише. Још једном свима и свакоме хвала; Дај Боже свакоме добром да вратимо.

Горичани, 1. августа 1909 год.

Ожалошћени: супруга Крстиња, синови: Симон и Никола, шћери: Љубица, Велика и Зорка, браћа: Стеван и Саво, сестра Крстиња с породицом. Р. 175 Бр. 440 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Ушвиљени прераном смрћу нашег непрежаљеног сина, односно брата

† Сава Богданова Шалетића

који се 14. фебруара ове године у 17 години свога млађаног живота, а послје дванајестодневног боловања, пресели у вјечност у Јужној Америци — Буенос — Ајресу — удаљен од свога отачаства и његовог родитељског загрљаја — сматрамо за дужност изјавити вјечиту благодарност онамошњим нашим Црногорцима, који су пошши за зарадом, да себе и својима с мукоту теку по кору хљеба, као што је био пошао и наш нигда незаборављени Саво, а на име г. г.: Радовану, Матији, Виду и Саву Јовановићима; Павићу, Радосаву, Николи и Јовану Поповићима; Николи Рајовићу, Јоку Рахњатовићу, Николи Перуновићу, Бошћу, Илији и Лазу Радовићима; Новици Ђуровићу, Мирку Шарановићу, Петку Булатовићу, Јовану Богетићу, Симу Стаматовићу, Тијодору Јанковићу, Јонану Стојковићу, Благоги Пешићу, Велици Шутовићу, Јагошу и иваљевићу, Илији Ђуровићу, Радовану Радовићу, Крсту Радовићу, Бећу Шутовићу, Перовану Павлићу и Ђукану Шалетићу, који о свом обилатом трошку покојника сахранише, свечани спровод учинише и на гроб му вијенац положише.

Такође вјечита захвалност потписатијема, који не отуда материјално од своје тешке зараде за презајмљени трошак покојников помогоше.

А то су следећи: по 20 круна: Јошо Гојенић, Ђукан Шалетић; по 15 круна: Савић Јовановић, Рако Станишић; по 10 круна: Бећу Шутовић, Филип Шарановић, Мирко Шарановић, Милован Јовановић, Ђорђе Јовановић, Петар Јовановић, Благо Вулетић, Живко Вулетић, Нико Симоновић, Новица Катнић, Божина Катнић, Саво Катнић; по 5 круна: Мило Марковић, Тодор Поповић, Мило Марковић и Маркиша Ђуришић.

Особита и незаборављена хвала Велици Шутовићу и Ђукану Шалетићу, који нашег покојника ненапушташе за пријеме његовог боловања него га брачки држаше и до вјечне куће испратише.

Доживотна хвала браћи Вражегрцима, Павковићима, Петрушиновићима, који на глас о смрти покојниковој у великом броју дођоше код наше куће те нашега незаборављенога Сава искрено и брачки оплакаше и тиме нам у неколико и бол ублажише.

Хвала свима и свакоме ко нам ма којим путем било изјави саучешће у нашој преголомој тузи. Вражегрци, 15. јула 1909.

Ожалошћени: отац Богдан, мајка Стана, брат Никола, сестра Јела са осталом родбином. Р. 325 Бр. 432 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Неумитна смрт покосила је мога доброга брата

О СМАНА

у цвијету дјетиње младости у 15-ој години његова тужног живота. За њиме, и ја и наш жалосни отац и сва породица осјећамо неизмјерну жалост, која се нигда и ничим неће моћи накнадити, јер осим силног губитка доброга нашег Османа; осим његове тужне младости, губитак је у њему веома осјетан и тежак и по томе, што и ако сувише млад, бијаше одличан помагач у нашој радњи трговачкој.

У овоме нашем жалосном стању, необично много помогло нам је да неклонемо и духом, а то је љубав и наклоност пријатеља и познаника нашијех, одавде и са стране. Тим поводом сматрам за дужност да у име моје и цијеле фамилије изјавим моју најдубљу благодарност г. Д-ру Станку Матановићу аператору с Цетиња, који је на позив наш похитао и нежалио труда, да се нађе у помоћ брату ми, који је био већ издану кад је у Никшић п. г. Станко дошао. Г. Ђузи Вукотићу бригадиру, који је с пријатељском наклоношћу неколико пута долазио и болеснику Осману посјећивао; г. Д-р Митру Радуловићу областом љекару на труду и доброту према болеснику — покојнику; исто тако и г. г. Перу Контину и Садикку Стринућу докторима на раду пажњи и лијечењу покојника. Нашим сродницима и пријатељима Осману Тузовићу, Амету Морићу, Ибру Хачковићу, Амету Шабанаковићу и Бећу Буразеровићу и Бећу Ајдарагићу, који су на глас о смрти покојниковој из Подгорице дошли и у спроводу и жалости учествовали. Моју неимјерну хвалу и благодарност поред споменутих господа изјављујем и цијелому грађанству честитог града Никшића на пажњи и саучешћу за мојим јадним братом, а уз то нека је од срца хвала и свима познаницима и пријатељима, који ми саучешћа изјавише у многобројнијем депешама.

Мојој браћи Мухамеданцима, становницима Никшићским, који су без изузетка сви помагали и саобразно нашој вјери радили и Осману мог сахранили са највећом жалашћу и по реду како треба. Њима брацка хвала.

Никшић, 1. августа 1909 год.

У име цијеле породице жалосни брат Мурат Буразеровић трговац. Р. 320 Бр. 437 1,2